

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

10^η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Πληροφορίες: Πηλείδου Κωνσταντίνα
Ταχ. Δ/ση: Κολοκοτρώνη 22,
Ταχ. Κωδικ: 56430 Σταυρούπολη
Τηλέφωνο: 2310643065/ 6978088592
E-MAIL: 10thregioncentralmac@gmail.com
Ιστολόγιο: <http://pileidou.wordpress.com/>

Θεσσαλονίκη, 13/9/2017
Αριθμός Πρωτ. 195

ΠΡΟΣ
τις Σχολικές Μονάδες Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Δυτ. Θεσσαλονίκης, Πιερίας,
Ημαθίας, Πέλλας, Φλώρινας (μέσω των
αντίστοιχων Δ/νσεων Β/θμιας
Εκπαίδευσης)

ΚΟΙΝ.

1. Περιφερειακό Δ/ντή ΠΕ & ΔΕ
Κεντρικής Μακεδονίας
2. Περιφερειακό Δ/ντή ΠΕ & ΔΕ Δυτικής
Μακεδονίας
3. Προϊσταμένη επιστημονικής και
παιδαγωγικής καθοδήγησης ΔΕ ΠΔΕ
Κεντρικής Μακεδονίας
4. Προϊστάμενο επιστημονικής και
παιδαγωγικής καθοδήγησης ΔΕ ΠΔΕ
Δυτικής Μακεδονίας
5. Σχολικούς/ές Συμβούλους Β/θμιας
Εκπ/σης Δυτ. Θεσσαλονίκης,
Ημαθίας, Πιερίας, Πέλλας, Φλώρινας
(μέσω των αντίστοιχων Δ/νσεων)
6. Β' ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Θεσσαλονίκης, ΚΕ.Δ.Δ.Υ.
Ημαθίας, Πιερίας, Πέλλας, Φλώρινας.

**Θέμα: «Λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης στις Σχολικές Μονάδες
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»**

Σχετ.

- 1) Ν. 4368/2016 ΦΕΚ 21/21-2-2016, άρθρο 82, παρ.5
- 2) Ν. 4186/2013 άρθρο 28, ΦΕΚ 193, τ. Α', 17-09-2014
- 3) Ν.3699/2008, ΦΕΚ 199 τ.Α' 2-10-2008
- 4) Υπ. Απ. 27922/Γ6 ΦΕΚ 449, τ Β', 08-03-2007

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, εκπαιδευτικοί γενικής και ειδικής
αγωγής, με αφορμή την έναρξη της λειτουργίας των Τμημάτων Ένταξης (Τ.Ε.) στις
σχολικές μονάδες της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, παραθέτουμε ορισμένες
καίριες επισημάνσεις σχετικά με τη λειτουργία τους καθώς και προτάσεις για την

οργάνωση του εβδομαδιαίου ωρολόγιου προγράμματος και την υποστήριξη των μαθητών/τριών με ΕΕΑ.

- 1) Το Τ.Ε. λειτουργεί ως υποστηρικτική δομή εκπαίδευσης για τους μαθητές και τις μαθήτριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στις σχολικές μονάδες. Σκοπός του Τ.Ε. είναι η **πλήρης ένταξη των μαθητών/τριών στο σχολικό περιβάλλον** μέσω ειδικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και προγραμμάτων. Οι εν λόγω μαθητές και μαθήτριες ανήκουν στο δυναμολόγιο της τάξης φοίτησης και για την εκπαίδευσή τους **συνεργάζονται και συμμετέχουν ισότιμα** όσοι/ες εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας διδάσκουν στην τάξη φοίτησης και στο Τ.Ε. με στόχο τη **διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων και των διδακτικών πρακτικών** καθώς και την **κατάλληλη προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού και περιβάλλοντος**. Η εκπαιδευτική παρέμβαση πραγματοποιείται **εντός του περιβάλλοντος της τάξης και σε ιδιαίτερο χώρο**, εφόσον το επιβάλλουν οι ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών που υποστηρίζονται.
- 2) Το Τ.Ε. διαθέτει εκπαιδευτικούς με ανάλογη ειδίκευση, οι οποίοι/ες εφαρμόζουν ειδικά προγράμματα με στόχο την αποτελεσματική εκπαιδευτική παρέμβαση και πληροφορούν/συμβουλεύουν τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας σε θέματα ειδικής εκπαίδευσης.
- 3) Ειδικότερα οι εκπαιδευτικοί των Τμημάτων Ένταξης σύμφωνα με την Υπ. Απ. αρ. 27922/Γ6, ΦΕΚ 449/08-03-2007 (4^η Σχετ.):
 - αξιολογούν τους/τις μαθητές/ήτριες για τη διευρέυνση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών **με βάση τις προτάσεις οι οποίες έχουν υποβληθεί στο σύλλογο διδασκόντων από τους/τις υπεύθυνους/νες εκπαιδευτικούς των τάξεων,**
 - **ενημερώνουν, σε συνεργασία με τη διοίκηση του σχολείου, τους γονείς και κηδεμόνες του/της μαθητή/ήτριας για τις διαδικασίες που είναι απαραίτητες να γίνουν για να υποστηριχθεί το παιδί από το Τ.Ε. Στην περίπτωση που οι γονείς/κηδεμόνες επιθυμούν τη φοίτηση του παιδιού τους στο Τμήμα Ένταξης και δεν υπάρχει η σχετική εισήγηση από τις αρμόδιες διαγνωστικές υπηρεσίες (ΚΕ.Δ.Δ.Υ., ΙΠ.Κ.) μπορεί να εισηγηθεί η σχολική σύμβουλος Ειδικής Αγωγής για τη φοίτηση ώστε να μην αποκλειστεί ο/η μαθητής/ήτρια από το Τμήμα Ένταξης (ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν. 4186/2013, είναι απαραίτητη η απόφαση του ΚΕ.Δ.Δ.Υ. για τον προσδιορισμό του κατάλληλου πλαισίου υποστήριξης στο σχολείο και ως εκ τούτου συνιστούμε την ενημέρωση των γονέων για τη δυνατότητα που έχουν να απευθυνθούν στο ΚΕ.Δ.Δ.Υ.),**

- συνεργάζονται με τον/την εκπαιδευτικό της τάξης, ώστε να υπάρχει σύνδεση μεταξύ του κοινού και του εξειδικευμένου προγράμματος ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο υλοποίησης αυτού (π.χ. συνδιδασκαλία),
- ενισχύουν τη γενικότερη προσαρμογή των μαθητών/τριών του Τ.Ε. στο κοινό σχολικό περιβάλλον, με τη συμμετοχή τους σε ομάδες εργασίας, παιχνιδιών και άλλων δραστηριοτήτων της σχολικής ζωής,
- μεριμνούν για την τακτική ενημέρωση του ατομικού φακέλου του/της μαθητή/ήτριας, ο οποίος φυλάσσεται σε ασφαλή χώρο με ευθύνη του/της διευθυντή/ύντριας του σχολείου,
- πληροφορούν και συμβουλεύουν τα μέλη της σχολικής κοινότητας για θέματα ειδικής αγωγής και συνεργάζονται με τους σχολικούς συμβούλους της περιφέρειάς τους και με το προσωπικό του οικείου ΚΕ.Δ.Δ.Υ.

Αρχικά οι εκπαιδευτικοί των Τ.Ε κατά την αξιολόγηση των μαθητών/τριών για τη διερεύνηση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και προκειμένου να τους/τις συμπεριλάβουν στην υποστηρικτική εκπαιδευτική παρέμβαση του Τμήματος Ένταξης και με βάση τις προτάσεις που έχουν υποβληθεί στο σύλλογο διδασκόντων, λαμβάνουν υπόψη:

- **την πρόταση για υποστήριξη από το Τμήμα Ένταξης που περιέχεται στη γνωμάτευση του ΚΕ.Δ.Δ.Υ. ή του Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου,**
- τη σοβαρότητα και το είδος των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών,
- την αναγκαιότητα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εξατομικευμένου προγράμματος εκπαίδευσης (ΕΠΕ),
- το πλήθος των μαθητών/τριών που έχουν τη δυνατότητα να υποστηρίξουν **αποτελεσματικά** και αναφέρουν αυτούς/ές που θα υποστηριχθούν με τεκμηριωμένη εισήγηση.

Στη συνέχεια οι εκπαιδευτικοί των Τ.Ε. κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης:

- συνεργάζονται με τον/την εκπαιδευτικό της τάξης, ώστε να υπάρχει σύνδεση μεταξύ του κοινού και του εξατομικευμένου προγράμματος ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο υλοποίησης του (π.χ. συνεργατικές πρακτικές διδασκαλίας/συνδιδασκαλία), διότι ο στόχος είναι η πλήρης και ισότιμη ένταξη του/της μαθητή/ήτριας στην κοινότητα μάθησης των συνομηλίκων της τάξης του/της (επομένως, η υποστήριξη από το Τμήμα Ένταξης πρέπει να αξιολογείται και να επαναπροσδιορίζεται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς με σκοπό την πλήρη ένταξη στο σχολικό περιβάλλον και την φοίτηση του/της μαθητή/ήτριας στην τάξη του χωρίς υποστήριξη),
- συντάσσουν και υποβάλλουν μέσω του/της διευθυντή/ύντριας για θεώρηση στο/στη σχολικό/ή σύμβουλο ειδικής αγωγής το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα λειτουργίας και την ετήσια αξιολογική έκθεση λειτουργίας του Τ.Ε.,

- προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε μαθητές/μαθήτριες συστεγαζόμενων σχολείων ή σε προγράμματα παράλληλης στήριξης όμορου σχολείου, ύστερα από εισήγηση της σχολικής συμβούλου ειδικής αγωγής στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει το σχολείο. Προτείνουμε στους/στις εκπαιδευτικούς των Τμημάτων Ένταξης, αν υπάρχει η δυνατότητα, να υποστηρίξουν τους/τις μαθητές/μαθήτριες του σχολείου τους που έχουν ανάγκη Παράλληλης Στήριξης, για το σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι την ολοκλήρωση της τοποθέτησης των εκπαιδευτικών της Παράλληλης Στήριξης.

4) Στο Τ.Ε. υποστηρίζονται μαθητές και μαθήτριες των ομάδων που καθορίζονται από το Ν. 3699/2008, άρθρο 3, παρ. 1, 2, 3 και κατόπιν της σχετικής πρότασης των διαγνωστικών φορέων. Ωστόσο, οι μαθητές/ήτριες **με χαμηλή σχολική επίδοση που συνδέεται αιτιωδώς με εξωγενείς παράγοντες, όπως γλωσσικές ή πολιτισμικές ιδιαιτερότητες**, δεν θεωρούνται, με βάση τις ιδιότητες αυτές, άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρία και η υποστήριξή τους δεν πραγματοποιείται από το Τ. Ε.

5) Η απρόσκοπτη λειτουργία του Τ.Ε. έχει ανάγκη τη στήριξη του σχολείου και του/της διευθυντή/ύντριας της σχολικής μονάδας, ο/η οποίος/α διαφυλάσσει την εύρυθμη λειτουργία του και φροντίζει για την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή.

6) Η φοίτηση των μαθητών/τριών στο Τ.Ε. έχει ως **στόχο την υποστήριξη αυτών μέσω εκπαιδευτικής παρέμβασης, σύμφωνα με την οποία υπάρχει σύνδεση με το πρόγραμμα της τάξης φοίτησης ως προς το περιεχόμενο και τον τρόπο υλοποίησής του**. Προκειμένου να επιδιώξουμε τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα, απαραίτητη είναι η **συνεργασία των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής**, όπως ορίζει και η σχετική νομοθεσία. Η συνεργασία αυτή αφορά:

- α) τις διδακτικές πρακτικές (τροποποίηση, προσαρμογή, εξατομίκευση, διαφοροποίηση της διδασκαλίας και του διδακτικού αντικειμένου),
- β) τη συμφωνία αναφορικά με τη χρήση από τους/τις εκπαιδευτικούς του Τ.Ε. και της τάξης φοίτησης της ίδιας ορολογίας κατά τη διδασκαλία των διδακτικών αντικειμένων ώστε να μην δημιουργούνται επιπρόσθετες δυσκολίες στην αποτελεσματική υποστήριξη των μαθητών/τριών του Τ.Ε.,
- γ) τη συμφωνία στον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών/τριών του Τ.Ε. (ανταλλαγή και από κοινού επιμέλεια εκπαιδευτικού υλικού/τεστ/διαγωνισμάτων, επεξεργασία θεμάτων κλιμακούμενης δυσκολίας με ερωτήσεις κλειστού τύπου κ.ά.).

7) Προτείνουμε επίσης, αν αυτό είναι εφικτό και δεν δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα στη λειτουργία της σχολικής μονάδας, το σχεδιασμό και την εφαρμογή κυλιόμενου-κυκλικού ωρολόγιου εβδομαδιαίου προγράμματος υποστήριξης από το Τ.Ε., **προκειμένου να μην απουσιάζουν οι μαθητές/ήτριες του Τ.Ε. συνεχώς από το ίδιο μάθημα και πολύ περισσότερο από το μάθημα του γνωστικού αντικειμένου στο οποίο υποστηρίζονται, καθώς σε διαφορετική περίπτωση δεν προωθείται ο βασικός στόχος της πλήρους ένταξης των μαθητών/τριών στην τάξη φοίτησης** (π.χ. καταρτίζεται ένα ωρολόγιο εβδομαδιαίο πρόγραμμα με στόχο οι μαθητές/ήτριες

του Τ.Ε. να απουσιάζουν από το ίδιο μάθημα μόνο μία φορά το μήνα ή μία φορά ανά τρεις ή δύο εβδομάδες). Σε κάθε περίπτωση η σχολική μονάδα σχεδιάζει και εφαρμόζει το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του Τ.Ε., λαμβάνοντας υπ' όψιν τον πληθυσμό του τμήματος, το ωράριο των εκπαιδευτικών ΕΑΕ, τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών και την αποφυγή της συστηματικής απουσίας αυτών από την τάξη φοίτησης.

8) Υπενθυμίζουμε ότι βασικός στόχος της αξιολόγησης του/της μαθητή/ήτριας με ή χωρίς ΕΕΑ είναι η ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο εντοπισμός των μαθησιακών ελλείψεων με σκοπό τη βελτίωση της προσφερόμενης σχολικής εκπαίδευσης, ενώ κατά την αξιολόγηση λαμβάνονται υπ' όψιν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ο ατομικός τρόπος, ο ρυθμός μάθησης και απόκρισης των μαθητών/τριών με ΕΕΑ (π.χ. μαθητές/μαθήτριες με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) προκειμένου να συγκεντρωθούν κατά την αξιολόγησή τους έχουν ανάγκη από διευκολύνσεις που ανταποκρίνονται στις προσωπικές στρατηγικές και πρακτικές που έχουν αναπτύξει ώστε για να εκφράσουν τη μέγιστη απόδοσή τους πρέπει να τις εφαρμόσουν). Επίσης, επισημαίνουμε ότι οι μαθητές/ήτριες με αναπηρίες αξιολογούνται με ιδιαίτερη βαρύτητα στις δυνατότητες που αναπτύσσουν και αξιοποιούν σε σχέση με την καθημερινή ζωή. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών με ή χωρίς ΕΕΑ δεν αναφέρεται μόνο στην επίδοσή τους στα διάφορα μαθήματα, αλλά και σε άλλα χαρακτηριστικά τους, όπως είναι η προσπάθεια που καταβάλλουν, το ενδιαφέρον τους, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσουν, η δημιουργικότητά τους, η συνεργασία τους με άλλα άτομα και ο σεβασμός των κανόνων λειτουργίας του σχολείου. Επιπλέον, στο πλαίσιο της σύμπραξης εκπαιδευτικών της τάξης φοίτησης και εκπαιδευτικών του Τ.Ε. θεωρείται επιθυμητή η συμφωνία για τη βαθμολογία των μαθητών και μαθητριών που υποστηρίζονται από το Τ.Ε.

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, πολλές φορές οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των εφήβων και νέων που φοιτούν στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά στη συνήθη τάξη φοίτησης χωρίς εξειδικευμένη υποστήριξη. Η λειτουργία του Τ. Ε. είναι απαραίτητη για την παροχή κατάλληλης παιδαγωγικής και διδακτικής παρέμβασης στους μαθητές και στις μαθήτριες που παρουσιάζουν δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής στο σχολικό πλαίσιο. Η λειτουργία Τ.Ε. δημιουργεί παρακαταθήκη για το σχολείο και αποτελεί μία εξαιρετικά χρήσιμη υποστηρικτική δομή για τους/τις μαθητές/ήτριες και τους/τις εκπαιδευτικούς.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις και διασαφηνίσεις. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο είναι προσπελάσιμο στο ιστολόγιο της 10^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας ΕΑΕ καθώς και η σχετική βιβλιογραφία αλλά και παρουσιάσεις εργασιών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων προηγούμενων ετών (<http://pileidou.wordpress.com/>). Σας ευχόμαστε καλή χρονιά και καλή επιτυχία στο δύσκολο και πολυδιάστατο έργο που έχετε αναλάβει.

Παρακαλούνται οι διευθυντές/ύντριες των σχολικών μονάδων να ενημερώσουν τους/τις εκπαιδευτικούς για το παρόν έγγραφο.

Η Σχολική Σύμβουλος Ειδικής
Αγωγής και Εκπαίδευσης 10^{ης}
Εκπαιδευτικής Περιφέρειας

Πηλείδου Κωνσταντίνα